Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Cazacu Grigorii)
Dosarul nr. 3a-363/25
2-22106029-02-3a-06022025

D E C I Z I E

15 aprilie 2025 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Grefier Vascan Diana

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 octombrie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Ursu Vera către Casa Națională de Asigurări Sociale, terț S.A. „Combinatul Auto nr. 7 Chișinău”, cu privire la anularea actului administrativ individual și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 22 iulie 2022, Ursu Vera a depus acțiune în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale, terț S.A. „Combinatul Auto nr. 7 Chișinău”, solicitând anularea deciziei nr. 1266/22 din 24 iunie 2022 de respingere a solicitării și obligarea recalculării cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, începând cu data stabilirii acesteia, în baza sumelor reale ale salariului calculat, achitat de angajator și declarat la organul fiscal, pentru perioada anilor 2000 - 2010.

În motivarea acțiunii, partea reclamantă a indicat că, Ursu Vera a fost angajată la întreprinderea Combinatul Auto nr. 7 în perioada 1980–2010, în calitate de contabil și ulterior contabil-șef al acesteia. Combinatul Auto nr. 7 a devenit societate pe acțiuni în anul 1996, conducător al întreprinderii fiind Ialanji Constantin. Ulterior, în anul 2010, pachetul majoritar al Combinatului Auto nr. 7 a fost preluat în mod abuziv, prin judecată, de către Pripa Margareta.

Partea reclamantă a relevat că, pe tot parcursul activității, Ursu Vera a achitat conștiincios la stat toate contribuțiile și impozitele conform legislației în vigoare, fără eschivări. Astfel, de-a lungul anilor, fiind contabil, petiționara și-a onorat cinstit obligațiile față de organele cu atribuții de administrare fiscală. Din momentul în care întreprinderea a fost preluată de Pripa Margareta, petiționara a fost înlăturată din funcție, iar responsabilitățile contabilicești au fost preluate personal de aceasta. Ajunsă la vârsta de pensionare, reclamanta a depistat nereguli în calculul pensiei, deoarece i s-a părut dubios ca, după atâția ani munciți în funcția de contabil-șef, să aibă doar o pensie de 1600 lei lunar. A început să verifice rapoartele și multe dintre actele ale căror copii, din motive de serviciu, le mai păstrase, și a constatat că datele raportate la Casa Națională de Asigurări Sociale au fost vădit denaturate de către angajator și nu coincid cu datele care au fost prezentate de Combinatul Auto nr. 7, în perioada anilor 1999–2010, la Inspectoratul Fiscal de Stat (deși SFS a început digitalizarea datelor în 2003, iar datele pentru 1999–2000 lipsesc).

Partea reclamantă a susținut că, în rezultat, a solicitat de la Inspectoratul Fiscal de Stat fișa Contribuabilului pentru anii 1999–2010 (confirmare nr. 26/1-03/4-21-388 din 18.05.2022) și a suprapus-o cu extrasul din contul său, ca persoană fizică, solicitat de la CNAS.

Partea reclamantă a notat că s-a depistat o diferență semnificativă de 151 850,45 lei, fapt care a făcut-o să fie lipsită de un calcul corect al pensiei sale și a dus la calcularea greșită a cuantumului pensiei pentru limită de vârstă. În același timp, concluzia privind cauza neconcordanței datelor poate fi una singură: datele prezentate la Casa Națională de Asigurări Sociale au fost modificate, în mod retroactiv, de conducerea întreprinderii Combinatul Auto nr. 7, respectiv de către Pripa Margareta (în baza REV-urilor, acest lucru putea fi făcut).

Partea reclamantă a explicat că, în anul 2010, Combinatul Auto nr. 7 a prezentat dările de seamă pentru perioada 01.01.2010–30.09.2010, pe primele 9 luni, iar suma de venit raportată constituia 573.881,52 lei. La data de 17.11.2010, când Pripa Margareta a intrat în posesia pachetului majoritar, i-au fost transmise toate documentele de la Combinatul Auto nr. 7, inclusiv de către petiționară personal, prin semnătură și recipisă de predare-primire. Astfel, dările de seamă pentru ultimele 3 luni ale anului 2010 au fost prezentate de Pripa Margareta, unde aceasta a indicat suma de venit spre achitare de 164 838,35 lei (confirmate prin dările de seamă semnate și prezentate de Pripa Margareta). În același timp, darea de seamă anuală prezentată de dna Pripa Margareta pentru anul 2010 indică un venit total de 738 719,87 lei.

Partea reclamantă a subliniat că, la 16 iunie 2022, a depus o cerere prealabilă la autoritatea pârâtă, prin care a solicitat emiterea unei decizii de recalculare, din momentul stabilirii, a cuantumului pensiei pentru limită de vârstă a petiționarei Ursu Vera, pornind de la sumele reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal.

Însă, prin decizia CNAS nr. 1266/22 din 24 iunie 2022, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Partea reclamantă a precizat că raporturile juridice administrative dintre Ursu Vera și CNAS sunt guvernate de prevederile Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, ale Legii nr. 489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, precum și de Hotărârea Guvernului nr. 418 din 3 mai 2000 privind crearea Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale.

În materie de drept, partea reclamantă și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 54 din Constituție, art. 3 lit. e), art. 19 alin. (1) și art. 29 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în redacția în vigoare până la 1 ianuarie 2017), precum și art. 206 alin. (1) lit. b), art. 209 și art. 211 din Codul administrativ.

Poziția pârâtului pe marginea acțiunii:

La 18 octombrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată de Ursu Vera și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată (f.d. 143-145).

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 octombrie 2024, s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Ursu Vera.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1266/22 din 24 iunie 2022, cu referire la cererea prealabilă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, de a emite în privința reclamantei Ursu Vera actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei pentru limită de vârstă din momentul stabilirii cuantumul pensiei pentru limită de vârstă a reclamantei Ursu Vera, pornind de la sumele reale ale salariului calculat, achitat de angajator și declarat la organul fiscal, pentru perioada anilor 2000-2010, conform Legii.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 22 octombrie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 octombrie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Ursu Vera.

La 29 ianuarie 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat instanței de apel motivarea cererii de apel.

În motivarea apelului, Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că intimatului i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă începând cu data de 04.07.2019, pentru un stagiu de cotizare de 17 ani și 4 luni (Decizia privind stabilirea pensiei nr. 95/2019/34251 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana, mun. Chișinău). La 16 iunie 2022, cu nr. U-1266/22, a fost înregistrată cererea prealabilă a reprezentantului intimatului, prin care s-a solicitat emiterea unei

decizii de recalculare a pensiei, din momentul stabilirii, pornind de la sumele reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal. Prin decizia CNAS nr. 1266/22 din 24 iunie 2022, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Partea apelantă a menționat că, datele din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale atestă faptul că, în contul personal al intimatului, se conțin informații cu privire la contribuțiile de asigurări sociale calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat, declarate inclusiv de către S.A. „Combinatul Auto nr. 7" pentru perioada 01.01.2001–31.10.2010 și 01.12.2012–31.12.2012. În așa fel, în strictă conformitate cu art. 7 și art. 8 din Legea nr. 156/1998, la determinarea venitului asigurat realizat de intimat (începând cu 01.01.1999), pentru calcularea pensiei, organul de asigurări sociale s-a condus de informațiile existente în contul personal de asigurări sociale al intimatului, inclusiv de cele declarate de către S.A. „Combinatul Auto nr. 7". Materialele dosarului administrativ, anexat la dosarul de judecată, confirmă fără echivoc care a fost salariul declarat de angajatorul S.A. „Combinatul Auto nr. 7" și contribuțiile calculate/achitate la buget.

Partea apelantă a evidențiat că, S.A. „Combinatul Auto nr. 7" a prezentat declarațiile persoanelor asigurate REV-5 pentru perioada anilor 1999–2000, însă printre acestea nu se regăsește vreo declarație pe numele doamnei Ursu Vera.

Partea apelantă a susținut că hotărârea contestată este nemotivată. Aceasta consideră că motivarea instanței de fond urmează a fi apreciată critic, întrucât este contrară cadrului legal privind pensionarea. Or, potrivit art. 7 din Legea nr. 156/1998, dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale. Iar datele contului personal menționat se formează în baza informațiilor declarate de către angajatori, ceea ce asigură acumularea datelor în conturile personale de asigurări sociale referitoare la mărimea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și transferate la bugetul asigurărilor sociale de stat, așa cum prevede art. 57 alin. (3) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Partea apelantă a subliniat că angajatorul poartă responsabilitatea privind declararea, în aspect nominal, a informațiilor pentru toți angajații entității, conform documentelor de evidență contabilă, în strictă concordanță cu calculele efectuate la întreprindere în folosul angajaților. În așa fel, doar în cazul în care contul de asigurări sociale al intimatului va fi modificat sau suplinit cu informațiile prezentate de foștii angajatori, intimatul va fi în drept să solicite organului de asigurări sociale reexaminarea dreptului la pensie, în conformitate cu prevederile art. 33 din Legea nr. 156/1998. Respectiv, prin prisma normelor legale citate, instanța de fond a impus în mod nelegal CNAS obligația de a recalcula pensia intimatului în baza pretinselor sume reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal, în timp ce, de iure,

pensia se calculează din datele prezente în contul personal din Registrul de stat al evidenței individuale.

În aceeași ordine de idei, partea apelantă a precizat că, instanța de fond nici nu a determinat care sunt acele sume reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal, în privința intimatului, pentru perioada anilor 2000–2010, ce urmează a fi incluse la calcularea pensiei.

În materie de drept, partea apelantă și-a întemeiat cererea de apel în baza prevederilor art. 231 – 240 din Codul administrativ.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 6 februarie 2025, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanţa de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*”.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel*”.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat public la 9 octombrie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 22 octombrie 2024. Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, „*motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată*”.

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la 2 ianuarie 2025, iar motivarea apelului a fost depusă la 29 ianuarie 2025, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*”.

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel și motivarea apelului au fost semnate de directorul general al Casei Naționale de Asigurări Sociale, Țîbîrnă Elena.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată, în instanța de apel, intimata Ursu Vera, fiind legal citată, nu s-a prezentat. Însă reprezentanta acesteia, avocata Corceaghin Tatiana, prezentă în ședință, a pledat pentru respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 octombrie 2024.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantului, Casa Națională de Asigurări Sociale, nu s-a prezentat, solicitând prin cererea depusă la 14 aprilie 2025, examinarea cauzei în lipsa sa. Astfel, Completul judiciar, conducându-se de prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa părții apelante, care a fost citată legal cu privire la timpul și locul examinării cauzei.

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul terțului, S.A. „Combinatul Auto nr. 7 Chișinău", nu s-a prezentat și nu a comunicat motivele neprezentării, deși citarea legală a fost îndeplinită. În consecință, Completul judiciar, conducându-se de prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia, întrucât a fost legal citat cu privire la data și locul desfășurării ședinței.

Aprecierea instanței de apel:

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că apelul este admisibil spre examinare, dar neîntemeiat, impunându-se soluția de respingere a cererii de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul*".

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*".

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*".

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are

obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (*HirroBalani v. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare, asigurându-se că toate aspectele relevante au fost analizate cu rigurozitate.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, prin decizia privind stabilirea pensiei nr. 95/2019/34251, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana, mun. Chișinău, intimatului Ursu Vera i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă începând cu data de 04.07.2019, pentru un stagiu de cotizare de 17 ani și 4 luni.

La 16 iunie 2022, Ursu Vera s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă prin care a solicitat emiterea unei decizii de recalculare a pensiei, din momentul stabilirii, pornind de la sumele reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal.

Prin decizia nr. 1266/22 din 24 iunie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea intimatului Ursu Vera, menționând următoarele aspecte:

„*Conform art. 57 alin. (3) al Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, angajatorii, persoane fizice și juridice, sunt obligați să pună la dispoziția Casei Naționale și a structurilor ei teritoriale datele și documentele necesare atribuirii codului personal de asigurări sociale, ținerii evidenței stagiului de cotizare și plății contribuțiilor de asigurări sociale, conform unei metodologii elaborate de Casa Națională.*

Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale se formează în baza datelor declarate de către angajatori, ceea ce asigură acumularea informațiilor în conturile personale de asigurări sociale, referitoare la

mărimea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și transferate la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Respectiv, angajatorul poartă responsabilitatea privind declararea, în aspect nominal, a informațiilor despre toți angajații entității, conform documentelor de evidență contabilă, în strictă concordanță cu calculele efectuate la întreprindere în folosul angajaților.

Conform datelor din Registrul de stat al evidenței individuale, în contul personal se conțin informații cu privire la contribuțiile de asigurări sociale calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat, declarate de către S.A. „Combinatul Auto nr. 7" pentru perioada 01.01.2001–31.10.2010 și 01.12.2012–31.12.2012.

Totodată, precizăm că S.A. „Combinatul Auto nr. 7" a prezentat declarațiile persoanelor asigurate REV-5 pentru perioada anilor 1999–2000, însă printre acestea nu se regăsește vreo declarație pe numele Ursu Vera.

În cazul depistării unor erori în informațiile din contul personal, cum ar fi perioada, suma incorectă sau lipsa completă a informațiilor, urmează să vă adresați fostului angajator, care are împuternicirea de a completa/corecta datele declarate inițial.

Urmare a corectărilor efectuate în contul personal, organul de asigurări sociale va revedea posibilitatea reexaminării pensiei pentru limită de vârstă".

Nefiind de acord cu decizia autorității publice pârâte, la 22 iulie 2021, Ursu Vera a depus prezenta acțiune în contencios administrativ.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a admis acțiunea în contencios administrativ.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art. 225 din Codul administrativ, art. 239 - 241 din Codul de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or, instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 3 din Codul administrativ, „*legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept*".

Articolul 5 din Codul administrativ, prevede că „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de*

autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea".

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*".

Conform art. 206 alin.(1) lit. b) din Codul administrativ, „*o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare)*".

La caz, identificând obiectul acțiunii și pornind de la stabilirea și analiza scopului urmărit de reclamantul Ursu Vera prin cerințele formulate, Completul judiciar reține că acțiunea înaintată de Ursu Vera se circumscrie conceptului legal de acțiune în obligare, prevăzut la art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ. Limitele controlului judiciar urmează a fi realizate în conformitate cu prevederile art. 225 și art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

Conform art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ*".

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*".

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, ulterior, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art. 191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantul Ursu Vera cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*".

Articolul 11 alin. (1) lit. a) și (2) din Codul administrativ, prescrie că, „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către*

care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia".

Conform art. 53 alin.(1) din Constituție, „*persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr- un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei*".

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*".

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente*".

Potrivit art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ*".

În speță, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1266/22 din 24 iunie 2022 reprezintă un act administrativ individual defavorabil reclamantului Ursu Vera, deoarece prin aceasta s-a dispus respingerea cererii reclamantului privind recalcularea pensiei, din momentul stabilirii, pornind de la sumele reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal.

Completul judiciar reține că, prin acțiunea depusă, Ursu Vera a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, și anume, dreptul la stabilirea și recalcularea corectă a pensiei pentru limită de vârstă, în conformitate sumele reale ale salariului calculat. Corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim, în conformitate cu art. 39 din Codul administrativ, este întrunită.

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative*".

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, „*(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. (2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. (3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;* ***b) emiterea unui act administrativ individual***".

Conform art. 165 alin. (1) din Codul administrativ, „*(1) Cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiţiei. Dacă autoritatea publică nu soluţionează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului*".

Potrivit art. 208 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege. (3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual*”.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, reclamantul Ursu Vera a respectat procedura prealabilă, solicitând Casei Naționale se Asigurări Sociale emiterea unei decizii de recalculare a pensiei, din momentul stabilirii, pornind de la sumele reale ale salariului calculat și declarat la organul fiscal.

Prin decizia nr. 1266/22 din 24 iunie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea intimatului Ursu Vera.

În acelaşi timp, art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că „*acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia*”.

Acțiunea în contencios administrativ a fost depusă la 22 iulie 2022.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, reclamantul Ursu Vera este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a respectat procedura de adresare în instanța de judecată, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care considerente, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Cu referire la fondul acțiunii.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, „*examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată*”.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, „*fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia*”.

La acest capitol se reţin și dispozițiile art. 22 alin. (1), coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că „*instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu, în baza tuturor probelor legal*

admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți".

În cele ce succed, Completul judiciar reiterează că obiectul acțiunii în contencios administrativ depusă de Ursu Vera îl constituie pretențiile sale privind anularea deciziei nr. 1266/22 din 24 iunie 2022 de respingere a solicitării și obligarea recalculării cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, începând cu data stabilirii acesteia, în baza sumelor reale ale salariului calculat, achitat de angajator și declarat la organul fiscal, pentru perioada anilor 2000 - 2010.

Completul judiciar relevă că obiectul acțiunii vizează drepturile persoanei la recalcularea pensiei, drepturi care fac parte din categoria drepturilor sociale.

În acest sens, Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituţionalităţii unor legi de modificare a condiţiilor de asigurare cu pensii şi alte plăţi sociale pentru unele categorii de salariaţi, a statuat, cu titlu de principiu, că un drept social poate fi obiectul protecţiei constituţionale garantate de art. 46 şi, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenţia Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit şi are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică şi, astfel, constituie un drept de proprietate al persoanei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (*Müller v. Austria*, decizia din 16 decembrie 1974). Ulterior, jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără ambiguități, în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecție mai largă.

În acest context, în cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005), Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că, atunci când un stat parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale – indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor – această legislație trebuie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1, pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.

Statele părți la Convenție dispun de o marjă largă de apreciere pentru reglementarea politicii lor sociale. Curtea Europeană a reamintit, în acest sens, că autoritățile naționale sunt, în principiu, cel mai bine plasate pentru a alege mijloacele cele mai adecvate în atingerea scopului stabilirii unui echilibru între cheltuielile și veniturile publice, având în vedere că acestea cunosc nevoile propriei societăți (*Terazzi SRL v. Italia*, hotărârea din 17 octombrie 2002, § 85, și *Wieczorek v. Polonia*, hotărârea din 8 decembrie 2009, § 59).

Deși principiile care rezultă din articolul 1 din Protocolul nr. 1 sunt aplicabile și în cazul pensiilor (*Stummer v. Austria* [MC], hotărârea din 7 iulie 2011, § 82), totuși dispozițiile acestuia nu garantează, ca atare, vreun drept la primirea unei pensii într-un anumit cuantum (*Maggio şi alţii v. Italia*, hotărârea din 31 mai 2011, § 55).

În același timp, în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau al unei pensii stabilite este redus ori anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis Rasmussen v. Polonia*, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este ca aceasta să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim.

Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (*James şi alţii v. Regatul Unit*, hotărârea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (*Maggio şi alţii v. Italia*).

Cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru reține că, potrivit art. 47 din Constituție, „*Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrîneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor*”.

În conformitate cu art. 3 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în vigoare la data relevantă speței), „*Sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează şi funcţionează avînd ca principii de bază: a) principiul unicităţii, potrivit căruia statul organizează şi garantează sistemul public bazat pe aceleaşi norme de drept; b) principiul egalităţii, care asigură tuturor participanţilor la sistemul public - contribuabili şi beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce priveşte drepturile şi obligaţiile prevăzute de lege; c) principiul solidarităţii sociale, inter şi intrageneraţii, conform căruia participanţii la sistemul public îşi asumă conştient şi reciproc obligaţii şi beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege; d) principiul obligativităţii, potrivit căruia persoanele fizice şi juridice au, conform legii, obligaţia de a participa la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligaţiilor; e) principiul contributivităţii, conform căruia; drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuţiilor de asigurări sociale plătite; f) principiul repartiţiei, potrivit căruia resursele bugetului asigurărilor sociale de stat se redistribuie pentru plata obligaţiilor ce revin sistemului public, conform legii; g)*

principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul public se administrează de sine stătător, pe baza legii; h) principiul imprescriptibilităţii, potrivit căruia dreptul la pensie nu se prescrie; i) principiul incesibilităţii, potrivit caruia dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parţial".

În conformitate cu art. 29 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 (în vigoare în perioada apariției dreptului, respectiv anii 2000 - 2010), „*nedepunerea contribuţiei de asigurări sociale de către angajator nu afectează plata drepturilor cuvenite asiguraţilor*".

Conform art. 5 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (în vigoare la data relevantă speței), „*(1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive*".

Potrivit art. 6 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*(1) Stagiul de cotizare se exprimă în ani. (2) Stagiul de cotizare al persoanelor angajate în baza contractului individual de muncă se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuţii în mărimile stabilite de legislaţie şi împărţirea acestei sume la 12. Rezultatul obţinut se rotunjeşte pînă la o unitate după virgulă. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decît suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate*".

În conformitate cu art. 7 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*(1) Dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale. (2) Modul de confirmare a perioadelor necontributive asimilate, prevăzute la art. 5 alin. (2), se stabileşte de Guvern*".

Conform art. 8 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*(1) Baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. (1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începînd cu 1 ianuarie 1999, reieşind din coeficientul de creştere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive pînă la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienții de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie. (2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul a venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi. (3) Pentru perioadele specificate la art. 5 alin. (2) lit. a) şi e), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul minim lunar pe țară la data calculării pensiei. Pentru perioadele specificate la art. 5 alin. (2) lit. a1), b), d) și f), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul mediu lunar pe țară la data calculării pensiei*".

Potrivit art. 14 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condiţiile privind vîrstele de pensionare şi stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege*”.

Conform art. 16 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*(1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieşind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, şi stagiul de cotizare realizat. (2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art. 42 alin.(1) este mai mic decât cuantumul pensiei minime stabilite la art. 12 alin. (1), se acordă pensia minimă respectivă. (3) În cazul în care pensia calculată în condițiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decât pensia minimă diminuată proporțional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă*”.

În conformitate cu art. 33 alin. (1) și (3) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul: a) apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie; b) transferării la altă categorie de pensie. c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă. (3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condiţiile prezentei legi*”.

Conform art. 39 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada apariției dreptului, respectiv anii 2000 - 2010), „*(1) Organul de asigurări sociale este obligat să informeze anual asiguratul despre situaţia curentă a contului personal al acestuia. (2) Angajatorul este obligat să prezinte organului de asigurări sociale informaţii privind asiguratul angajat, datele necesare ţinerii contului personal al acestuia*”.

Potrivit art. 53 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, „*(1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999. (2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total*”.

Conform pct. 65, 69 și 70 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, „*65. Stagiul de cotizare al persoanelor angajate în baza contractului individual de muncă se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuţii în mărimile stabilite şi împărţirea acestei sume la 12. Rezultatul obţinut se rotunjeşte pînă la o unitate după virgulă. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decît suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar*

pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate.

69. Stagiul de cotizare realizat pînă la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (pînă la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

70. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct. 69 alineatul întîi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă".

În speță, Completul judiciar reține că, raporturile de muncă și realizarea veniturilor supuse contribuțiilor de asigurări sociale de către reclamantul Ursu Vera, se confirmă prin: copia carnetului de muncă (f.d. 12–14); dările de seamă privind calcularea, utilizarea și achitarea cotelor de asigurare socială de stat, precum și calculele referitoare la acumularea și utilizarea mijloacelor asigurărilor sociale (f.d. 16–92); confirmarea nr. 26/1-03/4-21-388 din 18.05.2022, emisă de Serviciul Fiscal de Stat (f.d. 93); extrasele din cont (f.d. 94–125); informațiile privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanei fizice (f.d. 126–128); precum și carnetul de muncă de tip vechi (Трудовая книжка) (f.d. 129–131).

Potrivit confirmării nr. 26/1-03/4-21-388 din 18 mai 2022, Serviciul Fiscal de Stat a atestat veniturile obținute de doamna Ursu Vera în conformitate cu legislația în vigoare, pentru fiecare an din perioada 2000 - 2010, după cum urmează: anul 2000 – 0,00 lei; anul 2001 – 2 040,80 lei; anul 2002 – 10 109,45 lei; anul 2003 – 0,00 lei; anul 2004 – 9 584 lei; anul 2005 – 31 529,92 lei; anul 2006 – 27 000 lei; anul 2007 – 32 000 lei; anul 2008 – 42 247,43 lei; anul 2009 – 62 500 lei; anul 2010 – 30 000 lei (f.d. 93).

Conform extrasului din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate nr. 1/1999-92021 din 15 noiembrie 2021, reclamantului Ursu Vera i-au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale din următoarele venituri aferente perioadei 2000–2010, după cum urmează: anul 2000 – 0,00 lei; anul 2001 – 1 940,80 lei; anul 2002 – 1 280 lei; anul 2003 – 1 140,35 lei; anul 2004 – 2 400 lei; anul 2005 – 6 000 lei; anul 2006 – 14 400 lei; anul 2007 – 12 000 lei; anul 2008 – 18 000 lei; anul 2009 – 18 000 lei; anul 2010 – 20 000 lei (f.d. 94–114).

Din analiza comparativă a probatoriului menționat, rezultă existența unei discrepanțe majore între veniturile confirmate de Serviciul Fiscal de Stat și cele

reflectate în contul personal de asigurări sociale gestionat de Casa Națională de Asigurări Sociale. Astfel, conform confirmării nr. 26/1-03/4-21-388 din 18 mai 2022, veniturile realizate de reclamantul Ursu Vera în perioada 2000–2010 au fost atestate la suma totală de 247 011,60 lei. În schimb, potrivit extrasului din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate nr. 1/1999-92021 din 15 noiembrie 2021, pentru aceeași perioadă, în evidența CNAS au fost luate în calcul venituri în cuantum de doar 95 161,15 lei.

Prin urmare, Completul judiciar constată o diferență de 151 850,45 lei, reprezentând sume de venit care, deși au fost declarate și confirmate de autoritatea fiscală, nu au fost valorificate corespunzător de către Casa Națională de Asigurări Sociale la calcularea drepturilor de pensie. Această diferență are consecințe directe asupra cuantumului pensiei pentru limită de vârstă stabilite reclamantului Ursu Vera, întrucât conduce la diminuarea nejustificată a bazei de calcul, contrar principiului contributivității prevăzut de art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999.

În opinia Completului judiciar, înscrisurile administrate în cauză, analizate în mod coroborat, confirmă în mod cert existența și continuitatea perioadelor de activitate ale reclamantului Ursu Vera, precum și realizarea veniturilor corespunzătoare acestora. Totodată, în raport cu dispozițiile art. 29 din Legea nr. 489/1999 (*în vigoare în perioada apariției dreptului*), potrivit cărora nedepunerea contribuției de asigurări sociale de către angajator nu poate afecta plata drepturilor cuvenite asiguratului, se impune constatarea că reclamantul nu poate fi prejudiciat prin omisiunile sau erorile angajatorului ori ale autorităților responsabile cu gestionarea evidenței contribuțiilor.

În acest sens, Completul de judecată precizează că, potrivit art. 39 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 (*în vigoare în perioada 2000–2010*), obligația declarării nominale a veniturilor și a contribuțiilor de asigurări sociale aferente fiecărui angajat revenea, în mod exclusiv, angajatorului – în speță, S.A. „Combinatul Auto nr. 7 Chișinău”. Reclamantul Ursu Vera, în calitate de salariat, nu avea și nici nu putea avea, prin prisma legislației aplicabile, atribuții legale în privința transmiterii datelor către Casa Națională de Asigurări Sociale sau a verificării corectitudinii procesării acestora. În consecință, orice discrepanță între veniturile efectiv realizate, confirmate de autoritatea fiscală, și cele reflectate în contul personal de asigurări sociale ține fie de culpa angajatorului în executarea obligațiilor declarative, fie de erori administrative imputabile Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Prin urmare, diferența constatată între veniturile atestate de Serviciul Fiscal de Stat și cele luate efectiv în calcul la stabilirea pensiei de către Casa Națională de Asigurări Sociale constituie o ingerință nejustificată în dreptul reclamantului de a beneficia de o pensie corect determinată. Această situație echivalează cu o diminuare nelegală a bazei de calcul a pensiei, imputabilă exclusiv angajatorului și autorităților responsabile de evidența contribuțiilor sociale, fără ca reclamantul să

poată suporta consecințele unor astfel de omisiuni. Respectiv, se impune, recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, începând cu momentul stabilirii acesteia, prin raportare la veniturile reale obținute, efectiv achitate de angajator și declarate la organul fiscal pentru perioada 2000–2010.

Pe cale de consecință, instanța de apel apreciază că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale, materializat prin decizia nr. 1266/22 din 24 iunie 2022, de a proceda la recalcularea cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, este neîntemeiat. Aceasta întrucât veniturile reale obținute de reclamant în perioada 2000–2010, achitate de angajator și declarate la organul fiscal, constituie baza legală de determinare a pensiei, iar ignorarea lor contravine principiului contributivității și dispozițiilor legale aplicabile.

Pe această dimensiune, Completul de judecată punctează că o eventuală respingere a pretențiilor ar încălca dreptul intimatului de a avea un „bun”, în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și la o „așteptare legitimă” că plățile legate de pensia pentru vechimea în muncă îi vor fi plătite.

În circumstanțele descrise *supra*, reieșind din faptul că instanța de judecată a fost sesizată cu acțiune în obligare, prin prisma prevederilor art. 206 alin. (1) lit. b), în coroborare cu art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, Completul judiciar constată că prima instanță întemeiat a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1266/22 din 24 iunie 2022 și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, să emită în privința reclamantului Ursu Vera actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei pentru limită de vârstă din momentul stabilirii cuantumul pensiei pentru limită de vârstă a reclamantului, pornind de la sumele reale ale salariului calculat, achitat de angajator și declarat la organul fiscal, pentru perioada anilor 2000-2010.

Cât privește argumentele părții apelante, precum instanța de fond nu și-a motivat hotărârea și a ignorat argumentele sale, Completul de judecată menționează că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de apel (*Hirvisaari împotriva Finlandei*, pct. 30). Întinderea obligației privind motivarea poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor speței: trebuie să se țină seama în special de diversitatea motivelor pe care un justițiabil le poate ridica în instanță și de diferențele din statele contractante în materie de dispoziții legale, cutume, concepții doctrinare, prezentarea și redactarea hotărârilor și deciziilor (*Ruiz Torija împotriva Spaniei*, pct. 29; *Hiro Balani împotriva Spaniei*, pct. 27).

Astfel, analizând hotărârea primei instanțe prin prisma obligației instanței judecătorești de a-și motiva în mod corespunzător soluția pronunțată, inclusiv prin examinarea argumentelor esențiale invocate de reclamant în acțiune și de pârât în referință, Completul de judecată constată că judecătorul fondului a procedat la o motivare conformă exigențelor legale. Hotărârea reflectă analiza circumstanțelor

concrete ale cauzei și a probatoriului administrat, iar prin aplicarea și interpretarea corectă a normelor de drept material incidente, în mod întemeiat s-a reținut temeinicia pretențiilor formulate de reclamantului Ursu Vera și s-a dispus admiterea acestora.

Din considerentele enunțate, instanța de apel concluzionează că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice acestuia, precum și legea materială ce guvernează raportul juridic. Totodată, instanța de fond a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt care se încadrează în asigurarea părților a dreptului la un proces echitabil, garantat prin art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În consecință, Completul judiciar apreciază că alegațiile părții apelante au un caracter pur formal, neputând produce efecte opozabile instanței atât timp cât acestea nu sunt susținute prin probe pertinente, concludente și admisibile. Prin urmare, toate argumentele și afirmațiile invocate de partea apelantă, citate anterior, se dovedesc a fi lipsite de fundament juridic, instanța de apel calificându-le ca neîntemeiate, inconsistente și lipsite de un raționament valid raportat la circumstanțele speței.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide asupra respingerii apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținerii fără modificări a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 octombrie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 octombrie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore